

4. In geval van calamiteiten dient de vaargeul meervoudig gebruikt te kunnen worden. Daarnaast voert de KNRM ziekenvervoer, reddingsacties en oefeningen uit, wat ernstig belemmerd zou worden bij enkelvoudig gebruik van de vaargeul.
5. Enkelvoudig gebruik van de vaargeul heeft ook gevolgen voor andere schepen die gebruik maken van de vaargeul en de Waddenhaven Schiermonnikoog of de Veerhaven van Schiermonnikoog. De Waddenhaven heeft totaal 120 ligplaatsen voor passanten en leden van Watersportvereniging Lytje Pole. Deze ligplaatsen zijn een groot deel van het vaarseizoen volledig bezet.
6. RWS verleent jaarlijks tientallen ontheffingen van het aanmeerverbod op de Veerhaven. Het lijkt ons niet de bedoeling dat deze schepen niet meer welkom zijn. Het gaat onder andere om schepen die excursies organiseren en mensen en vracht aan en afvoeren.
7. We vragen ons af welk effect enkelvoudig gebruik van de vaargeul op de baggeropgave in de vaargeul.

Kort om, wij voorzien dat invoeren van enkelvoudig gebruik van de vaargeul zal leiden tot grote nadelen voor de bereikbaarheid van Schiermonnikoog en een negatief effect zal hebben op de leefbaarheid en economische ontwikkeling van ons eiland. Daarom verzoeken wij u om niet mee te werken aan enkelvoudig gebruik van de vaargeul, maar een andere oplossing op korte termijn te vinden voor het veilig bevaren van de vaargeul en het borgen van de bereikbaarheid van Schiermonnikoog. Daarover willen wij met uw Ministerie in gesprek.

Lange termijn bereikbaarheidsstudie

Daarnaast verzoeken wij mede namens Wetterskip Fryslân, Vereniging Natuurmonumenten, Voorzitter Nationaal Park Schiermonnikoog en Provincie Fryslân om een lange termijn bereikbaarheidsstudie Lauwersoog - Schiermonnikoog uit te voeren. Dit verzoek hebben we eerder dit jaar aan Rijkswaterstaat Noord-Nederland gedaan (bijlage 1), maar kregen een zeer terughoudende reactie (bijlage 2).

Wij maken ons zorgen over de toekomstige bereikbaarheid van ons eiland en verzoeken u daarom om een lange termijn bereikbaarheidsstudie uit te voeren naar de verbinding Lauwersoog – Schiermonnikoog. Wij vragen u dit, omdat wij een relatie zien tussen de dijkversterking en de lange termijn bereikbaarheid van Schiermonnikoog. Door een studie te doen hiernaar, kunnen in het kader van de dijkversterking toekomstbestendige keuzes worden gemaakt. Door tijdig (zomer 2024) inzicht te hebben in de lange termijnoplossingsrichting voor de bereikbaarheid van Schiermonnikoog kan hierop bij de dijkversterking Schiermonnikoog worden geanticipeerd. Wij lichten ons verzoek hieronder toe.

Gebiedsgerichte aanpak dijk- en duinversterking Schiermonnikoog

Wetterskip Fryslân is in het kader van het Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP) bezig met een verkenning van de dijk- en duinversterking op Schiermonnikoog. Daarnaast heeft de provincie Fryslân in deze fase de regierol (faciliteren en aanjagen) van de gebiedsgerichte aanpak rondom de dijk- en duinversterking op Schiermonnikoog. Er wordt in de verkenningsfase (deze fase loopt tot en met eind 2024) gezocht naar koppelkansen. In de stuurgroep van 19 januari 2023 is vanuit de gebiedsgerichte aanpak geconstateerd dat er behoefte is aan een toekomstbeeld met betrekking tot de bereikbaarheid van Schiermonnikoog en het nader onderzoeken van een aantal potentiële koppelkansen.

Goede en betrouwbare bereikbaarheid veerverbinding en veerhaven

Het belang van een duurzame bereikbaarheid is geborgd in de Agenda voor het Waddengebied 2050 die door Rijk, regionale overheden en stakeholders is vastgesteld en onderschreven begin 2021. In het Uitvoeringsprogramma 2021-2026 bij deze Agenda (op 23 februari 2023 vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied) is de transitie naar een blijvende bereikbaarheid van de Waddeneilanden opgenomen als één van de snel op te pakken majeure uitdagingen. Goede en betrouwbare bereikbaarheid is een basisvoorziening en essentiële voorwaarde voor bewoners en bezoekers van Schiermonnikoog. Wij merken nu al dat de veerboot af en toe de bodem van de Waddenzee raakt, vandaar dat het goed is om vroegtijdig na te denken over de lange termijn bereikbaarheid van Schiermonnikoog. Wij willen een situatie zoals bij de veerverbinding Holwerd – Ameland te allen tijde voorkomen (uitval van afvaarten en onbetrouwbare dienstregeling). Naast de

betrouwbaarheid van de vaarverbinding speelt betrouwbaarheid ook op de veerdam (tussen de dijk en veerbootterminal). De veerdam loopt namelijk regelmatig onder water bij zware storm en/of springtij (circa 10 maal per jaar moet de veerdam hierdoor worden afgesloten). Soms moeten de bussen door het water rijden om van en naar de veerboot te gaan. De veerdam is de levensader voor de bewoners en bezoekers van Schiermonnikoog en daarmee een onmisbare schakel. Wij zien in het kader van de gebiedsgerichte aanpak dijk- en duinversterking kansen om de betrouwbaarheid te vergroten door de veerdam van het Rijk op te hogen en het haventerrein veiliger en efficiënter in te richten. De veerdam speelt ook een rol bij de waterveiligheid. Vanuit de circulariteitsgedachte zouden wellicht (vrijkomende) materialen uit de dijk- en duinversterking kunnen worden toegepast bij het ophogen van de veerdam om op deze wijze een win-win (werk-met-werk) situatie te creëren.

Bereikbaarheid jachthaven

Naast de betrouwbare bereikbaarheid van de veerverbinding en veerdam, maken wij ons ook zorgen over de bereikbaarheid van de jachthaven van Schiermonnikoog. Wij cutteren de jachthaven iedere vijf jaar en ploegen de jachthaven jaarlijks. Wij merken meer en meer dat de vaarverbinding naar de jachthaven verzandt, waardoor de bereikbaarheid steeds verder onder druk komt te staan. De jachthaven (en het restaurant) worden aan de eilandzijde ontsloten via de oude veerdam. De oude veerdam loopt – evenals de veerdam - ook regelmatig onder water bij zware storm en/of springtij. Wij zien in het kader van de gebiedsgerichte aanpak dijk- en duinversterking ook kansen om de oude veerdam van het Rijk op te hogen. De oude veerdam speelt ook een rol bij de waterveiligheid. Wij hebben de circulariteitsgedachte hierbij al toegelicht in de vorige alinea.

Langetermijn bereikbaarheidsstudie Lauwersoog – Schiermonnikoog

Wij verzoeken u om in de studie onderzoek te doen naar de betrouwbare bereikbaarheid van de veerhaven en jachthaven van Schiermonnikoog. En in dit onderzoek de ontwikkelingen en effecten op het gebied van klimaat, morfologie, natuur, economie en duurzaamheid te onderzoeken. Zodat op basis van deze studie een gedragen toekomstbeeld ontstaat van de lange termijn bereikbaarheid van Schiermonnikoog. Wij worden als partijen graag nauw betrokken bij het opzetten en uitvoeren van deze studie.

Daarnaast verzoeken we u om onderzoek te doen naar het ophogen van de nieuwe veerdam en de oude veerdam (ontsluiting voor jachthaven/restaurant). Zoals in deze brief geschetst, zien we hierbij een potentiële koppelkans met de dijk- en duinversterking op Schiermonnikoog door bijvoorbeeld hergebruik van materiaal en om de werkzaamheden gelijktijdig uit te voeren met de dijk- en duinversterking.

Urgentie van het verzoek

De dijk- en duinversterking Schiermonnikoog valt - zoals eerder aangegeven in deze brief – onder het HWBP. Het HWBP hanteert voor deze dijk- en duinversterking de onderstaande planning: verkenningsfase zomer 2022-2024, planuitwerkingsfase 2025-2026 en uitvoeringsfase 2027-2028. Er is dus urgentie om de hierboven genoemde onderzoeken in deze verkenningsfase op te pakken, zodat we als gezamenlijke partijen toekomstbestendige en maatschappelijk verantwoorde keuzes kunnen maken voor Schiermonnikoog en koppelkansen benutten.

Wij vertrouwen als Wetterskip Fryslân, Vereniging Natuurmonumenten, Voorzitter Nationaal Park Schiermonnikoog, provincie Fryslân en gemeente Schiermonnikoog op een positieve reactie op ons verzoek en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Schiermonnikoog,

de secretaris,

de burgemeester,

R. Thedinga

I. van Gent

I.a.a.:

Wetterskip Fryslân
t.a.v. de heer Johannes Veenstra
Postbus 36
8900 AA LEEUWARDEN

Vereniging Natuurmonumenten
t.a.v. mevrouw Enit Scholtens
Reeweg 9
9166 PW SCHIERMONNIKOOG

Voorzitter Nationaal Park Schiermonnikoog
t.a.v. mevrouw Lutz Jacobi
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Provincie Fryslân
t.a.v. de heer Anne Meijer
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Wagenborg Passagiersdiensten B.V.
t.a.v. de heer Ger van Langen
Postbus 70
9163 ZM NES AMELAND

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Rijkswaterstaat Noord-Nederland
T.a.v. mevrouw L.R. Santhagens
Postbus 2232
3500 GE UTRECHT

Uw brief van:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:

Burgerservicenummer:

Bijlage(n):

Behandelend ambtenaar:

Doorkiesnummer:

In afschrift aan:

G. Bulning

0519-535050

Wetterskip Fryslân en Provincie

Onderwerp: Verzoek om lange termijn
bereikbaarheidsstudie
Lauwersoog -
Schiermonnikoog

Schiermonnikoog, 22 maart 2023

Verzonden:

28 MRT 2023

Geachte mevrouw Santhagens,

Wij sturen deze brief mede namens Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân.

Wij maken ons zorgen over de toekomstige bereikbaarheid van ons eiland en verzoeken u daarom om een lange termijn bereikbaarheidsstudie uit te voeren naar de verbinding Lauwersoog – Schiermonnikoog. Wij vragen u dit, omdat wij een relatie zien tussen de dijkversterking en de lange termijn bereikbaarheid van Schiermonnikoog. Door een studie te doen hiernaar, kunnen in het kader van de dijkversterking toekomstbestendige keuzes worden gemaakt. Door tijdig (zomer 2024) inzicht te hebben in de lange termijnoplossingsrichting voor de bereikbaarheid van Schiermonnikoog kan hierop bij de dijkversterking Schiermonnikoog worden geanticipeerd. Wij lichten ons verzoek hieronder toe.

Gebiedsgerichte aanpak dijk- en duinversterking Schiermonnikoog

Wetterskip Fryslân is in het kader van het Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP) bezig met een verkenning van de dijk- en duinversterking op Schiermonnikoog. Daarnaast heeft de provincie Fryslân in deze fase de regierol (faciliteren en aanjagen) van de gebiedsgerichte aanpak rondom de dijk- en duinversterking op Schiermonnikoog. Er wordt in de verkenningsfase (deze fase loopt tot en met eind 2024) gezocht naar koppelkansen. In de stuurgroep van 19 januari 2023 is vanuit de gebiedsgerichte aanpak geconstateerd dat er behoefte is aan een toekomstbeeld met betrekking tot de bereikbaarheid van Schiermonnikoog en het nader onderzoeken van een aantal potentiële koppelkansen.

Goede en betrouwbare bereikbaarheid veerverbinding en veerhaven

Het belang van een duurzame bereikbaarheid is geborgd in de Agenda voor het Waddengebied 2050 die door Rijk, regionale overheden en stakeholders is vastgesteld en onderschreven begin 2021. In het Uitvoeringsprogramma 2021-2026 bij deze Agenda (op 23 februari 2023 vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied) is de transitie naar een blijvende bereikbaarheid van de

Waddeneilanden opgenomen als één van de snel op te pakken majeure uitdagingen. Goede en betrouwbare bereikbaarheid is een basisvoorziening en essentiële voorwaarde voor bewoners en bezoekers van Schiermonnikoog. Wij merken nu al dat de veerboot af en toe de bodem van de Waddenzee raakt, vandaar dat het goed is om vroegtijdig na te denken over de lange termijn bereikbaarheid van Schiermonnikoog. Wij willen een situatie zoals bij de veerverbinding Holwerd – Ameland te allen tijde voorkomen (uitval van afvaarten en onbetrouwbare dienstregeling). Naast de betrouwbaarheid van de vaarverbinding speelt betrouwbaarheid ook op de veerdam (tussen de dijk en veerbootterminal). De veerdam loopt namelijk regelmatig onder water bij zware storm en/of springtij (circa 10 maal per jaar moet de veerdam hierdoor worden afgesloten). Soms moeten de bussen door het water rijden om van en naar de veerboot te gaan. De veerdam is de levensader voor de bewoners en bezoekers van Schiermonnikoog en daarmee een onmisbare schakel. Wij zien in het kader van de gebiedsgerichte aanpak dijk- en duinversterking kansen om de betrouwbaarheid te vergroten door de veerdam van het Rijk op te hogen en het haventerrein veiliger en efficiënter in te richten. De veerdam speelt ook een rol bij de waterveiligheid. Vanuit de circulariteitsgedachte zouden wellicht (vrijkomende) materialen uit de dijk- en duinversterking kunnen worden toegepast bij het ophogen van de veerdam om op deze wijze een win-win (werk-met-werk) situatie te creëren.

Bereikbaarheid jachthaven

Naast de betrouwbare bereikbaarheid van de veerverbinding en veerdam, maken wij ons ook zorgen over de bereikbaarheid van de jachthaven van Schiermonnikoog. Wij cutteren de jachthaven iedere vijf jaar en ploegen de jachthaven jaarlijks. Wij merken meer en meer dat de vaarverbinding naar de jachthaven verzandt, waardoor de bereikbaarheid steeds verder onder druk komt te staan. De jachthaven (en het restaurant) worden aan de eilandzijde ontsloten via de oude veerdam. De oude veerdam loopt – evenals de veerdam - ook regelmatig onder water bij zware storm en/of springtij. Wij zien in het kader van de gebiedsgerichte aanpak dijk- en duinversterking ook kansen om de oude veerdam van het Rijk op te hogen. De oude veerdam speelt ook een rol bij de waterveiligheid. Wij hebben de circulariteitsgedachte hierbij al toegelicht in de vorige alinea.

Langetermijn bereikbaarheidsstudie Lauwersoog – Schiermonnikoog

Wij verzoeken u om in de studie onderzoek te doen naar de betrouwbare bereikbaarheid van de veerhaven en jachthaven van Schiermonnikoog. En in dit onderzoek de ontwikkelingen en effecten op het gebied van klimaat, morfologie, natuur, economie en duurzaamheid te onderzoeken. Zodat op basis van deze studie een gedragen toekomstbeeld ontstaat van de lange termijn bereikbaarheid van Schiermonnikoog. Wij worden als partijen graag nauw betrokken bij het opzetten en uitvoeren van deze studie.

Daarnaast verzoeken we u om onderzoek te doen naar het ophogen van de veerdam en de oude veerdam (ontsluiting voor jachthaven/ restaurant). Zoals in deze brief geschetst, zien we hierbij een potentiële koppelkans met de dijk- en duinversterking op Schiermonnikoog door bijvoorbeeld hergebruik van materiaal en om de werkzaamheden gelijktijdig uit te voeren met de dijk- en duinversterking.

Urgentie van het verzoek

De dijk- en duinversterking Schiermonnikoog valt - zoals eerder aangegeven in deze brief – onder het HWBP. Het HWBP hanteert voor deze dijk- en duinversterking de onderstaande planning: verkenningsfase zomer 2022-2024, planuitwerkingsfase 2025-2026 en uitvoeringsfase 2027-2028. Er is dus urgentie om de hierboven genoemde onderzoeken in deze verkenningsfase op te pakken, zodat we als gezamenlijke partijen toekomstbestendige en maatschappelijk verantwoorde keuzes kunnen maken voor Schiermonnikoog en koppelkansen benutten.

Wij vertrouwen als Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân en gemeente Schiermonnikoog op een positieve reactie op ons verzoek en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

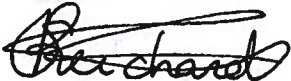
Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Schiermonnikoog,

de secretaris,

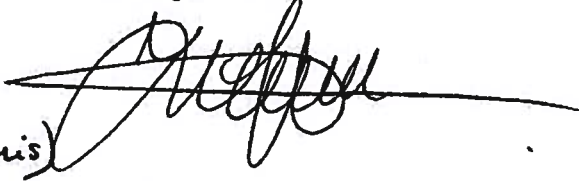
de burgemeester,

b.a.

Cloco-secretaris

R. Thedinga

I. van Gent

I.a.a.:

Wetterskip Fryslân
t.a.v. de heer Johannes Veenstra
Postbus 36
8900 AA LEEUWARDEN

Provincie Fryslân
t.a.v. de heer Anne Meijer
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG					GB
Registratie nr.	342602				
Ingekomen	25 APR. 2023				
	B	W	W	S	
v.k.a.					
afdoen cf. beleid					
advies					

Retouradres: Rijkswaterstaat | Postbus 2232 | 3500 GE Utrecht

RWS INFORMATIE

Het College van Burgemeester en Wethouders van
Schiermonnikoog
Postbus 20
9166 ZP Schiermonnikoog

Afschrift aan Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân

Rijkswaterstaat
Noord-Nederland

Zuidersingel 3
8911 AV Leeuwarden
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 44 00
F 088 797 44 12
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
Paula Hoff
relatiemanager

M 06 22 41 14 92
paula.hoff@rws.nl

Ons kenmerk
RWS-2023/10999

Uw kenmerk
Brief van 22 maart 2023

Bijlage(n)

Datum 24 april 2023

Onderwerp Reactie op verzoek om lange termijn
bereikbaarheidsstudie Lauwersoog - Schiermonnikoog

Geacht college,

Dank voor uw brief van 22 maart 2023, die u mede namens Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân heeft gestuurd. U geeft in uw brief aan zorgen te hebben over de toekomstige bereikbaarheid van het eiland en u doet daarom twee verzoeken aan Rijkswaterstaat:

- 1) Een verzoek om een lange termijn bereikbaarheidsstudie te starten naar de verbinding Lauwersoog – Schiermonnikoog inclusief een onderzoek naar de betrouwbare bereikbaarheid van de veerhaven en jachthaven van Schiermonnikoog.
- 2) Een verzoek om onderzoek te doen naar het ophogen van de veerdam en de oude veerdam.

Hieronder ga ik in op deze twee verzoeken:

- 1) Een goede en toekomstbestendige bereikbaarheid van havens en eilanden op de lange termijn is naast kust, klimaat en visserij een van de vier complexe en lange termijn transitie uit het Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor de Wadden 2050. Een routekaart om te komen tot gezamenlijke stappen voor deze transitie wordt besproken tijdens het Bestuurlijk Overleg Wadden van juni 2023. De voorbereiding hiervoor loopt en wordt vooraf met de regionale partijen afgestemd. Daarin kunnen ook eventuele zorgen over de verbinding Lauwersoog – Schiermonnikoog worden meegenomen.

Wat betreft het inzicht op middellange termijn zijn recent een aantal onderzoeken naar de morfologische ontwikkelingen rondom Schiermonnikoog geweest. Dit jaar volgt een detailstudie naar de morfologische ontwikkelingen in en rond de vaargeul tussen Lauwersoog naar Schiermonnikoog. De veerdam zelf vormt geen deel van dit onderzoek. De opdracht voor de detailstudie is verstrekt aan Deltares en Arcadis en moet meer inzicht opleveren in de verwachte ontwikkelingen van de geulen en daarmee de baggeropgave. Daarnaast zijn rapporten opgesteld over de algehele ontwikkeling in het kombergingsgebied van de

Zoutkamperlaag en de Noordzeekustzone. Vooral nog verwacht Rijkswaterstaat de komende jaren geen grote problemen voor de bereikbaarheid van Schiermonnikoog (zoals bij de bereikbaarheid van Holwerd-Ameland). Rijkswaterstaat zet zich in om het baggerbezwaar zo laag mogelijk te houden door zo goed mogelijk te anticiperen op het natuurlijke gedrag van de geulen. Hierover blijft Rijkswaterstaat graag met de gemeente Schiermonnikoog in gesprek.

Omdat de studies ook inzichten opleveren in de algehele morfologische ontwikkelingen en trends rondom Schiermonnikoog zijn wij natuurlijk bereid deze inzichten – al dan niet samen met Deltares – met u te delen binnen de daarvoor ingerichte overlegstructuren. De definitieve rapporten zijn te downloaden op <https://publicwiki.deltares.nl/>.

- 2) Ik onderschrijf dat het zinvol is om samen te kijken naar koppelkansen rondom de dijk- en duinverbetering. Rijkswaterstaat zal hier uiteraard over meedenken, daar waar het onze beheertaken raakt. Ik stel voor om uw verzoek om te onderzoeken of de veerdammen opgehoogd moeten worden, nader te bespreken in de stuurgroep Gebiedsgerichte Aanpak Dijk- en Duinversterking waar we de komende tijd gezamenlijk potentiële koppelkansen voor bereikbaarheid en waterviligheid gaan uitwerken.

Ik waardeer onze samenwerking bij de Gebiedsgerichte Aanpak Dijk- en Duinversterking en vanuit onze taken en verantwoordelijkheden werkt Rijkswaterstaat graag mee aan integrale gebiedsgerichte oplossingen.

Graag bied ik tevens aan om separaat in gesprek te gaan over genoemde onderwerpen. Ik zal hiertoe het initiatief nemen.

Met vriendelijke groet,

directeur Netwerkontwikkeling,
Rijkswaterstaat Noord-Nederland,

Mevr. drs. L.R. Santhagens